

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет психології

Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Спеціальність 053 “Психологія”

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ - 2020

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Вступ до спеціальності
Викладач (-і)	кандидат психологічних наук, доцент Іванцев Наталія Ігорівна
Контактний телефон викладача	066 060 25 72
Е-mail викладача	nataliya.avantsev@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна та заочна форми навчання
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредитів ЄКТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Раз на тиждень відповідно до графіка консультацій
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>В контексті сучасних досягнень психологічної науки нормативний курс «Вступ до спеціальності» створює початкову базу теоретичної та практичної професійної підготовки бакалаврів із психології. У процесі вивчення курсу здобувачі мають усвідомити зміст професійної діяльності психолога, внутрішньо-особистісні та соціально-психологічні фактори її успішності. Відповідно, курс «Вступ до спеціальності» покликаний не тільки допомогти здобувачам досягнути розуміння сутності професійної діяльності психолога, психологічних закономірностей її ефективного здійснення, а ще й сприяти формуванню у них здібностей до самооцінки, самоконтролю, самореалізації, забезпечити відпрацювання можливих моделей поведінки у ситуаціях взаємодії з різними категоріями людей, котрі потребують психологічної допомоги, а також у ситуаціях взаємодії із соціальним оточенням загалом.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» є оволодіння узагальненою характеристикою професії психолога, знаннями про освітньо-кваліфікаційні вимоги, які ставляться до фахівців цієї галузі, основними вимогами до особистості практикуючого психолога, а також про можливі шляхи формування особистісних та професійно-значущих властивостей і якостей майбутніх фахівців-психологів.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» є формування у студентів загального уявлення про професію практичного психолога; створення передумов для усвідомленого вивчення фахових навчальних дисциплін, включених у навчальний план; забезпечення мотивації до формування та розвитку особистісних якостей, необхідних для ефективного виконання професійних обов'язків.</p>	
4. Загальні і фахові компетентності	
<p>Студент повинен оволодіти наступними компетентностями:</p> <p>Загальні компетентності :</p> <p>ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись.</p> <p>Фахові компетентності:</p> <p>СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.</p> <p>СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.</p>	
5. Програмні результати навчання	
<p>У результаті вивчення дисципліни студент повинен демонструвати наступні результати :</p> <p>ПР1.Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.</p> <p>ПР16.Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p> <p>ПР17.Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.</p>	
6. Організація навчання	
Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин

лекції	12 /4			
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18/6			
самостійна робота	60/ 80			
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
1	053 Психологія	1 курс	нормативний	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	Сам. робота
Тема 1. Предмет і завдання курсу «Вступ до спеціальності». Професійно-орієнтована дисципліна «Вступ до спеціальності» та її місце в професійній підготовці майбутніх спеціалістів. Предмет курсу «Вступ до спеціальності». Структура курсу, основні функції та завдання. Основні етапи та особливості розвитку наук про людину. Місце психології в системі наук про людину. Сучасні погляди на предмет психології.		2 / 1	2 / -	5 / 5
Тема 2. Особливість підготовки психологів у закладах вищої освіти. Студентський путівник. Структура, зміст роботи ЗВО: особливості організації. Формальні і змістові аспекти вищої психологічної освіти. Зміст та структура освітньої програми підготовки фахівців-психологів. Студент-психолог як суб'єкт навчально-професійної діяльності. Основні форми навчального процесу. Організація самостійної роботи студентів. Особливості організації навчально-виховного процесу за кредитно-модульною системою.		2 / 1	2 / -	5 / 5
Тема 3. Практична психологія як теоретична основа психологічної практики. Сучасна система психології як науково-практична сфера суспільної діяльності. Специфіка і взаємозв'язок наукової, практичної та побутової психології. Структура і завдання прикладної психології. Перспективи розвитку прикладної психології. Основні сфери діяльності практичного психолога. Психологічна допомога, психологічне сприяння, психологічна підтримка, психологічний супровід – як основні форми впливу практичного психолога. Структура та основні напрями практичної психології. Психологічна діагностика, психокорекція, психологічне консультування та психотерапія як напрями практичної психології: структура, види і основні принципи.		- / -	2 / -	5/10
Тема 4. Характеристика професії практичного психолога Освітньо-кваліфікаційна характеристика практичного психолога. Освітньо-професійна програма підготовки практичного психолога. Уміння практичного психолога. Обов'язки і права практичного психолога. Нормативні документи, що регламентують діяльність практичного психолога. Межі професійної компетенції практичного		2 / -	2 / 1	10 / 10

<p>психолога. Знання новітніх досягнень психологічної науки та практичної психології. Попередження проведення психодіагностичної, психокорекційної та інших видів робіт некомпетентними особами.</p> <p>Враховання інтересів клієнта – основа розв’язання усіх питань практичної діяльності психолога. Професійна таємниця у діяльності практичного психолога.</p>			
<p>Тема 5. Психолог як особистість та професіонал</p> <p>Модель особистості практичного психолога. Вміння спілкуватися з клієнтом – стрижнева спеціальна здібність практикуючого психолога. Етичний кодекс практичного психолога. Формування особистості практикуючого психолога у ВНЗ.</p> <p>Критерії професійної придатності практичного психолога. Особистісний потенціал особистості практичного психолога. Високий інтелектуальний потенціал. Відсутність внутрішніх проблем. Життєвий досвід практичного психолога як основа ефективності практичної діяльності. Здоровий спосіб життя. Відсутність зовнішніх, об’єктивних проблем. Адекватна професійна мотивація. Здатність до адекватного самовираження та самореалізації. Володіння теоретичними знаннями та практичними вміннями. Знання індивідуальних, національних і культурних особливостей клієнтів.</p> <p>Кваліфікаційна характеристика – основа складання програми професійного самовиховання практичного психолога. Вдосконалення особистісних якостей практичного психолога. Методи професійного самовиховання. Критерії ефективності професійного самовиховання. Професійна деформації. «Емоційне вигорання» практичного психолога.</p>	2 / 1	2 / 1	10 / 10
<p>Тема 6. Основні напрями та сфери діяльності психолога</p> <p>Основний зміст психопрофілактичної, психогігієнічної, психодіагностичної, психокорекційної, психоконсультативної роботи психолога.</p> <p>Специфіка змісту діяльності, завдань та функцій психологічної служби системи освіти.</p> <p>Специфіка змісту діяльності, завдань та функцій психологічної служби на підприємстві.</p> <p>Психологічна служба організацій малого бізнесу.</p> <p>Моделі діяльності психолога та їх специфіка в структурі малого бізнесу.</p> <p>Основні задачі діяльності психолога організацій у різних напрямках (при взаємодії з партнерами, клієнтами; конкурентами; ЗМІ; з керівництвом; персоналом).</p> <p>Особливості психологічної допомоги сім’ї.</p>	2 / -	2 / -	5 / 10
<p>Тема 7. Основні види діяльності практичного психолога</p> <p>Основні цілі та види діяльності практичного психолога. Взаємозв’язок видів та напрямів діяльності практичного психолога. Просвітницько-пропагандистська робота практичного психолога: основний зміст, форми та критерії. Завдання психологічної профілактики. Рівні психологічної профілактики (первинна профілактика, вторинна профілактика, третинна профілактика). Профілактична робота практичного психолога як специфічний вид діяльності практичного психолога, що спрямований на збереження, зміцнення і розвиток психічного здоров’я населення. Попередження ускладнень психічного розвитку та функціонування.</p> <p>Специфіка, мета і завдання психологічного консультування. Принципи й умови психологічного консультування. Види психологічного консультування. Зміст,</p>	2 / 1	2 / 2	10 / 10

<p>форми та методи психологічного консультування. Взаємодія практичного психолога в ситуації консультування.</p> <p>Психодіагностична робота практичного психолога. Поняття психокорекції, її мета та завдання. Способи і прийоми психологічної корекції. Загальна характеристика психотерапії як складової практичної психології.</p>			
<p>Тема 8.</p> <p>Морально-етичні стандарти діяльності психолога.</p> <p>Основні рівні розгляду етичних проблем у психології. Етичні проблеми в науково-дослідній діяльності психолога. Проблема оплати психологічних послуг.</p> <p>Поняття про професійний етичний кодекс. Основні принципи етичного кодексу психолога: принцип професійної компетентності (знання суті соціально-психологічних явищ і особливостей їх прояву в конкретних умовах і ситуації, досконале володіння психологічним інструментарієм); принцип «не нашкодь» (взаємоповага психолога і клієнта, забезпечення для клієнта безпеки методик, які застосовує психолог, запобігання неправильним діям замовника); принцип неупередженості (наукова обґрунтованість, об'єктивність в оцінці та інтерпретації даних, зваженість висновків); принцип конфіденційності (збереження таємниці результатів дослідження, коректне використання інформації психологічного характеру); принцип позитивно орієнтованої активності психолога (надання клієнту допомоги в реалізації позитивних цілей, творчого потенціалу, усунення того, що цьому заважає).</p> <p>Моральні норми, що регламентують діяльність психолога у ситуаціях етичного вибору.</p>	- / -	2 / 1	5 / 10
<p>Тема 9.</p> <p>Професійний розвиток та саморозвиток психолога.</p> <p>Загальна типологія шляхів професійного розвитку психолога. Спрямованість професійного самовдосконалення психолога.</p> <p>«Неформальні шляхи» професійного саморозвитку психолога. Основні типи та рівні професійного самовизначення психолога. Творчі аспекти в діяльності психолога.</p> <p>Основні етапи розвитку психолога-професіонала. Проблема професійних деструкцій та кризи розчарування у розвитку психолога.</p>	- / -	2 / 1	5 / 10
<p>Загальна кількість:</p>	12 / 4	18 / 6	60 / 80
<p>7. Система оцінювання навчальної дисципліни</p>			
<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:</p>		
	<p>- усна відповідь на семінарських заняттях або ж виконання тестових завдань - (максимум 5б. × 9 = 45 б.);</p>		
	<p>- виконання самостійної роботи – (максимум 5б. × 9 = 45б.)</p>		
	<p>- підсумкова контрольна робота - (максимум 10 балів).</p>		
	<p>Сумарна кількість – 100 балів</p>		
	<p>Підсумковий контроль – залік</p>		
	<p>Шкала оцінювання: національна та ECTS</p>		
<p>Сума балів за всі види навчальної діяльності</p>	<p>Оцінка ECTS</p>	<p>Оцінка за національною шкалою</p>	
<p>90 – 100</p>	<p>A</p>	<p>відмінно</p>	
<p>80 – 89</p>	<p>B</p>	<p>добре</p>	
<p>70 – 79</p>	<p>C</p>	<p>зараховано</p>	
<p>60 – 69</p>	<p>D</p>		
<p>50 – 59</p>	<p>E</p>		
<p>26 – 49</p>	<p>FX</p>	<p>незадовільно з можливістю повторного складання</p>	<p>не зараховано з можливістю повторного</p>

				складання
	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Вимоги до письмових робіт	<p>Тестування здійснюється на основі складених викладачем <i>тестових завдань</i> до відповідної теми курсу. Для цього передбачені тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих. Проводиться цей вид роботи в рамках семінарсько-практичного заняття.</p> <p>Критерії оцінки тестового завдання :</p> <p>5 балів «відмінно» - студент дав не менше 90% правильних відповідей; 4 балів «добре» - студент дав не менше 70% правильних відповідей; 3 балів «задовільно» - студент дав не менше 50% правильних відповідей; 2 бали «незадовільно» - студент дав менше 50% правильних відповідей; 0 балів - завдання відсутнє.</p> <p>Підсумкова контрольна робота</p> <p>Перед написанням письмової (контрольної) роботи, у форматі проблемних питань, студенти отримують перелік тем і запитань, які виносяться на письмову роботу (на основі програмових вимог) та посилання на навчально-методичну, наукову літературу із завчасно заданої теми для самостійної підготовки. Виконується цей вид роботи в межах аудиторних занять.</p> <p>Виконання контрольної роботи передбачає письмове розв'язання завдань за відповідним варіантом. Кожен варіант включає завдання з тематики, визначеної навчальною програмою з дисципліни, за якою пишеться контрольна робота.</p> <p>Контрольна робота складається з двох частин: теоретичне питання (що потребує поглибленої відповіді) та практична частина. Відповіді мають бути повними та обґрунтованими на всі теоретичні та практичні завдання, що передбачені конкретним варіантом контрольної роботи.</p> <p>Критерії оцінки підсумкової контрольної роботи:</p> <p>9-10 балів «відмінно» - студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей на контрольні запитання, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань.</p> <p>7-8 балів «добре» - студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей на контрольні запитання, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.</p> <p>5-6 балів «задовільно» - студент загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час письмових відповідей на контрольні запитання, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.</p> <p>1-4 бали «незадовільно» - частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей на контрольні запитання, допускаючи при цьому суттєві помилки.</p> <p>0 балів - завдання відсутнє.</p>			
Семінарські/практичні заняття	<p>Практичні заняття проводяться у формі обговорення теоретичних питань теми. На основі аналізу результатів дослідження студенти систематизують отриману інформацію у вигляді конспектів та схем, оформлених практичних робіт. Отримані результати представляють у вигляді публічних виступів, звітів та презентацій.</p> <p>Критерії поточного оцінювання здійснюються за 5-бальною шкалою і відповідають загальним рекомендаціям щодо оцінювання при підсумковому контролі.</p> <p>Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів навчання з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> • своєчасне і у повному обсязі виконання всіх навчальних завдань, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни; 			

	<ul style="list-style-type: none"> • глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах; • вміння самостійно аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку та розвитку; • вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань. <p>Критерії поточного оцінювання здійснюються за 5-бальною шкалою і відповідають загальним рекомендаціям щодо оцінювання при усному контролі.</p> <p>«Відмінно» (5 балів) – тему засвоєно повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з матеріалом сформовані. У відповідях студента чітко простежується вміння аналізувати, диференціювати, узагальнювати інформацію, оцінювати факти, події, оцінювати факти, події та прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень. Студент опирається у знаннях не тільки на лекційний матеріал та навчальні посібники, але й оперує матеріалом сучасних наукових досліджень.</p> <p>«Добре» (4 бали) – тема засвоєна повністю, без прогалин. Сформовані вміння аналізувати, систематизувати, узагальнювати інформацію. Дано правильну відповідь на всі питання, можливі незначні неточності. Відповідь може носити переважно репродуктивний характер, немає цілісності у сприйнятті матеріалу, існують неточності у трактуванні понятійного апарату.</p> <p>«Задовільно» (3 бали) – існують прогалини у знаннях. Відповіді неповні, не чіткі, простежується невміння інтегрувати матеріал. Студент не дає відповіді на всі питання плану семінару.</p> <p>«Незадовільно» (2 - 0 балів) – основні питання теми засвоєні мінімально, або ж не засвоєні, відсутність вміння аналізувати, систематизувати, узагальнювати інформацію, мінімальний рівень репродуктивних знань, нема відповідей на допоміжні питання.</p> <p style="text-align: center;">Тематика практичних занять</p> <p>Тема 1. Предмет і завдання курсу «Вступ до спеціальності» (2 год.) Тема 2. Особливість підготовки психологів у закладах вищої освіти (2 год.) Тема 3. Практична психологія як теоретична основа психологічної практики (2 год.) Тема 4. Загальна характеристика професійної діяльності психолога (2 год.) Тема 5. Психолог як особистість і професіонал (2 год.) Тема 6. Основні сфери та напрямки діяльності практичного психолога (2 год.) Тема 7. Основні види діяльності практичного психолога (2 год.) Тема 8. Морально-етичні стандарти професійної діяльності психолога (2 год.) Тема 9. Професійний розвиток та саморозвиток психолога (2 год.)</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Студент допускається до підсумкового контролю за умови виконання ним усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню.</p> <p>Підсумковий контроль здійснюється на основі оцінювання рівня досягнення програмних результатів студентами, а саме: оцінки за роботу на семінарах, результати тестування та контрольної роботи, виконання практичних завдань та самостійної роботи.</p> <p>Всі бали, отримані студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни в кінцевому результаті підсумовуються, а їх кількість повинна бути не меншою, ніж 50 балів.</p> <p>Пропущені заняття з поважної причини відпрацьовуються протягом місяця (усно або ж за допомогою дистанційного ТЗК) після пропущеного заняття.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Підсумковий контроль у формі заліку здійснюється на основі зарахування всіх виконаних студентами завдань протягом семестру (для цього отримані бали підсумовуються, а їх кількість не повинна бути меншою, ніж 50 балів).</p>
<p>8. Політика навчальної дисципліни</p>	

Політика курсу «Вступ до спеціальності» передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізень на заняття або пропущених пар без поважних причин.

У випадку виявлення випадків плагіату у виконанні навчальних завдань, академічної недобросовісності (списування), пред'явлені студентом завдання не зараховуються.

У випадку пропуску пар з поважних причин, студенти повинні відпрацювати заняття/ невиконаний обсяг робіт (написати тест, виконати завдання самостійної роботи, усно перездати пропущену тему тощо).

Усі ці роботи повинні бути виконані й представлені студентом у встановлений час консультацій, при цьому не пізніше ніж за 1 тиждень до завершення вивчення навчального курсу групою. Ті, хто не виконали завдання для самостійної роботи вчасно, повинні їх виконати, однак оцінка при цьому буде знижена відповідно до розроблених критеріїв.

Студенти, які пропустили семінарські заняття без поважних причин, а також в силу серйозних запізень на заняття, втрачають можливість отримати бали за усні відповіді. Однак повинні виконати всі завдання для самостійної роботи, письмові роботи.

Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог.

При умові відсутності заборгованостей, виконання вищезначених вимог та отриманні позитивної оцінки, залік виставляється автоматично.

9. Рекомендована література

- 1.Белінська І.А. Вступ до спеціальності: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2007. 148с.
- 2.Бочелюк В. Й., Зарицька В. В. Психологія: вступ до спеціальності // Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 288 с.
- 3.Вачков И.В., Гриншпун И.Б., Пряжников Н.С. Введение в профессию «психолог»: учебное пособие. Москва: «МОДЭК», 2004. 464 с.
- 4.Етичний кодекс психолога. [Прийнято на І Установчому з'їзді Товариства психологів України 18 грудня 1990 р.]. Тернопіль, 1996
- 5.Карандашов В. Н. Психология : Введения в профессию. Москва: Смысл, 2000.
- 6.Москальова А. С. Психология: вступ до спеціальності: навч.-метод. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. 216 с.
- 7.Подшивайлова Л. І. Вступ до спеціальності: психологія. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький, 2011. 320 с.
- 8.Савчин М. В., Гавриш З. С. Вступ до спеціальності: психолог, практичний психолог: Навч. посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2007. 400 с.
- 9.Тетяна Дуткевич, Ольга Савицька. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 256с.
10. Шмелева И. А. Введение в профессию. Психология: учеб. пособие. СПб.: Питер, 2007. 253 с.

Интернет-ресурси:

https://philosophical.pnu.edu.ua/студентський_путівник/

Законодавство України — <https://rada.gov.ua/news/zak>

Наукова періодика України — <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> –.

Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія» — <http://chitalka.info/psy.html>.

БД Освіта. ua. — <http://osvita.ua/school/psychology>.

Мета – українська пошукова система. — <http://www.meta-ukraine.com>.

Пошукова система Google. — <http://www.google.com>.

- Психологія UA <http://psychologiya.org.ua/>
- Студентська бібліотека <http://studentbooks.com.ua/>
- Всеукраїнська електронна бібліотека <http://youalib.com/>